

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemaš ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 50 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ustavoverna stranka in zdanja vlada.

Mi ne vemo, ali spadajo naši nemškutarji, t. j. klika Dežman-Schrey-Kaltenegger, k ustavovernej stranki, ali pa so klika za-se, katera gre in pojde absolutno z vsako vlado. Ko so se bili lani v kazini zbrali, in vladi „missbilligung“ izrekli zaradi okupacije Bosne, mislili smo, da so res ud ustavoverne stranke. Ali potlej sta ista Supan-Dežman, ki sta v Ljubljani za grajo ali „missbilligung“ zoper vlado glasovala, na Dunaji z vlado hodila v istem vprašanju. Dоследnosti pri teh političnih bastardih nikoli ni iskati, zato jih je težko presoditi.

Tako tudi zdaj pri ravno končanih volitvah. Dr. Schrey je v „Tagblattu“ pisal v članku „Narods“ bettelbrief an die staatsbeamten“ mej drugim: „Da die bevorstehenden gemeinderatswahlen den zweck haben, eine im einvernehmen der regierung erspriesslich wirkende gemeindevertretung zu sichern, und da die national-klerikale partei und deren notorisch in den reihen der opposition gegen die jetzige regierung stehenden kandidaten hiezu nicht geeignet sind“, itd. itd. Ta članek, v katerem „Tagblattovci“ pravijo, da so za zdanjo vlado in za Taaffejevo ministerstvo, (kajti Lasserja, hvala Bogu, ni več), je imel samo namen, podpirati oni „okrožni ukaz“, katerega je dr. Schrey, kot namišljivi velitelj kranjskih uradnikov, poslal vsem chefom ljubljanskih uradov. Ali ta članek zopet kaže le nedoslednost naših nemškutarjev, kajti ni nam treba nazaj segati na oni shod v kazini, na katerem so se naši nemškutarji že postavili v dejan-

ske opozicijo zoper državno vnanjo politiko, prav v zadnjih izjavah organa te stranke imamo skoro v vsakem listu dokaze.

Komaj par dnij prej, 11. aprila t. l., prinaša „Tagblatt“ na prvem mestu in s tem aprobirava ves oni program Nemcev na Češkem, kateri, kakor znano, želi, da bi se po večjem dozdanju nemški poslanci volili brez določene strankarske barve, oni program, ki se z dozdanjem parlamentarizmom ne sklada, niti ne z vnanjo politiko, niti ne z vojaškim budgetom, niti ne z načinom volitve v delegacije, niti ne s tem, da bi se okupacija Bosne razširila, — torej se postavlja na opozicijsko stališče. Da je temu tako, to se vidi iz tega, da so vladni listi odločno pisali zoper oni program, ki ga je tudi Schreyjev „Laib. Tagbl.“ prevzel.

„Fremdenblatt“ namreč pravi, da je cela praška konferenca ustavovercev, sam humbug. „Presse“ meni, da so Nemci postavili v Pragi „program brez programa“, da so staro zelje iz prejšnjih let zopet pogreli. „Kaže se tedaj, da se hoče novi minister notranjih poslov takoj od početka postaviti proti šovinističnim prizadevanjem nekih (nemških) strankarjev. Drugače se ne dadé v istini te novinarske izjave tolmačiti. Program, kojega je zložila v Pragi nemška ustavoverna stranka, se je obrnil naravnost zoper vlado ter nje politiko, in lahko je umevno, ako ministerstvo po svojih organih že zdaj pove, kako da misli o tej stvari. Tudi grof Taaffe če iti, kakor doslej grof Andrassy, samo do neke meje z ustavoverno stranko. Ta meja je okupacija v tej meri, kakor je v berlinskem dogovoru določeno, tedaj do Novega pazara. Program ustavoverne stranke, kakor se je

določil v Pragi, pak nasprotuje tem naklepom vladnim, zato pa tudi vlada neče, da bi se ta program uže naprej za dogmo postavil pri državnozbornih volitvah. Se ve, da bode to še pospeševalo, da bodo protivja mej vlado in ustavoverno stranko še narasla; ali prva meni, da mora prebivalstvu pravo povedati še pred volitvami, kako da sodi o politiki ustavoverne stranke. To mora uže radi tega, da pove vlada resnico o cilju svoje notranje in vnanje politike.“

Tako sodi o situaciji organ, ki čisto samostalno od nas politično misli.

Kako je torej v Ljubljani mogoče, da so kazinarji včeraj opozicijskinci zoper vlado, jutri pa njeno podporo zahtevajo? Je li to še kaj druge? Je li imajo pri tacih razmerah uradniki res uzrok ubogati Schreyjeve „erlasse“ in nemškutarske kandidate Schreyjeve voliti hoditi?

Garibaldi o Italiji

tako-le piše te dni: „Jaz sem uže dejal: Italija mora biti savojskej dinastiji hvaležna, ker ta je veliko pripomogla, da se je domovina zjediniła, in ker sem o resnici tega preverjen, ponavljam to. Ves svet vé, da dinastija nij sama te naloge izvrševala, in da so jej mnogi rodoljubi pomagali, ki nijso imeli drugega interesa pri tem, nego da so mislili samo na čast in korist dežele. Zdaj se je utemeljila skoraj cela Italija; je-li pa tudi postala blagoslovljena dežela? Nikakor ne! pravim jaz; prebivalstvo je stalo materijalno na boljših nogah, ko je bilo še pod jeklenim gospodstvom svojih sedem tranov. Nam tedaj, ki smo Italijo pomagali združiti, nam pristoja, da reklamujemo ona prava, katera

Listek.

Ostanki slovenskega jezika v tirolski nemščini.

(Spisal Davorin Terstenjak.)

Da so se nekda Sloveni tudi na Tirolskem bili naselili, je historično gotovo, to dajo veljati isti nemški pisatelji, kakor: Muchar, Ankershofen, Thaler, Ficker, Biedermann in drugi, ki so zgodovino tirolske dežele spisovali, vendar ne še določeno, kedar so Slovenci v one pokrajine prišli. Večidel nemških pisateljev to naseljevanje stavi med leta 595 — 609 po Kristu. Dokazano je tudi, da še so leta 737 na vrhu Brennerja Slovani živeli in svoj jezik govorili. (Glej Koch Sternfeld Topogr. Matrkel str. 197.) So pa tudi nemški pisatelji, na primer Mannert, kateri trdi, da so uže v pradobi kraj bodenskega jezera Slovenci stanovali, in Mannert (Germania str. 526) se baš na ime je-

zera „lacus venetus“ opira, in iz te okolščine sklepa, da je poznamenovanje le moralo po prebivalcih — Venetih — Vendih svoj početek dobiti. Landau, drug nemšk pisatelj (Territorien, str. 268) prinese za prestaro naseljenje Slovencev gor od Bodensea dokaze iz enakosti stavb, on najde do Augsburga slovanski značaj v stavbah. Da so na Tirolskem pred naseljenjem Nemcev zraven Kelto in etrurskih Rhaetov tudi od teh različni rodovi stanovali, prepričamo se iz Strabona. Ko je Drusus šel čez Alpe in prišel do gore Brenner, pripoveda Strabo, našel je tam narodek, katerega imenuje: Breuni ali Breones, in kateri je govoril drugim jezikom, nego Rhaetovi in Kelti, po Strabonovem mnenju — ilirskim. Njihovo glavno mesto je bilo Matrejum (Windisch Matrai). Utegnili so ti ilirsko govoreči Breones, Breuni biti Slovenci, in jaz mislim, da so te roditelje iz Norika dalje gor proti zapadu porinili keltski Boji in Tavriski, ko so bili iz Bojohaema

čez Dunav v Norik prihruli. V šestem stoletju bi se težko bili tako daleč razširili mogli, ker uže te pokrajine od začetka petega stoletja nahajamo v oblasti Frankov in Bajuvarov.

Čudovito je, da v tirolskih narodnih pravljicah: „die venediger Mannen“ veljajo za podzemeljske palčnike, kateri so posebni poznatelj žlahnih metalov. Pri Landecku se je dendenasnji hrib, ki ima ime: Venetkogel. V okrožji reke Eisacka za Strabona: Isarkus (Jezerka?), katera izvira iz jezera na vrhu apeninskem, dalje v Oberin Unterinthalu, v Pusterthalu tadi v Vinschgauu se v tirolsko-nemškem jeziku nahaja največ slovenskih besed. Jaz tukaj jih postavim le nekoliko, da starino in jezikoslovce opozorim na ta ne še odkriti zaklad. Vzete so iz knjige pridnega uže umrlega frančiškanskega meniha J. B. Schöpfa, in se lahko spoznajo brez vsega obotavljanja za lastnino slovensčine. Mislim v posebnej razpravi vse

se denes neusmiljeno zatirajo. Ker je parlament večini naroda priljubljenega Cairolija z glasovanjem dne 11. decembra odstranil, pokazal je, da ne zastopa narodnih prizadevanj. Od Depretisa, uda potuhnjenega despotizma, nij ničesa pričakovati, dobrega on ne more storiti. Dinastija je tedaj, katera pod plaščem svoje neodgovornosti prouzročuje vse zlo, ki tare Italijo; glasovita in zaničevana drugod, doma v revii in obupu. Obrniti se moramo do dinastije, da bode ona zboljšala stanje naše dežele, katero naj bode pustila vladati zmornim in poštenim možem. To pravico imamo mi, in jaz želim, da naj bi mladi vladarji, namesto da se vsedejo v sredo kroga samih licemernikov, poslušali raje glas tacihi mož, ki jim morejo to resnico povedati, da monarhija ne traja večno, in da odvisi eksistenca savojske dinastije neposredno od ljubezni, katero uživa od prebivalstva, česar ne more doseči s 15 milijoni civilne liste (kraljevih dohodkov, ki jih od države vleče), niti ne od prevelicega števila kroni pripadajočih posestev, ki požirajo četrti del državnih dohodkov, in naposled, da ona vzdržuje polovico naroda v pohajkovanju, katera na stroške druge polovice živi v obilnosti.

Iz tega Garibaldijevega pisma je videti, da je v Italiji veliko gnjilega, še več pa negotovega. Taka Italija pač ne more z uspehom propagande delati v naši Istri in našem Primorju sploh. Njenim agitatorjem nasproti pak je koristno razširjati to, kako o italijanskej mizeriji toži najslavnejši nje sin, sam stari Garibaldi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. aprila.

Glede vojaške ali brambovske postave se zdaj po novinah piše tudi o tem, kako naj se bode konci leta preuredila. Nekateri hoté nasvetovati: 1. da vstopi novinec še le z 21. letom v vojaške; 2. da se hrana vojakom zboljša; 3. da bodo mogli tudi menj izobraženi vstopiti kot enoletni prostovoljci, in da bodo vsi, ki znajo brati in pisati, samo dve leti služili v stoječi vojski; 4. da se plačuje vojaška taksa od tistih, ki ne pridejo v vojaške; dohodek te takse se ima obrniti na podporo družin vojakov in podporo ranjencev. 5. naj se budget vojnega ministerstva zmanjša z mnogimi odpusti in 6. naj se deželna bramba reformira.

slovenske jezikovske elemente v tirolski nemščini pojasnjevati, in tudi se ozirati na narodne pravljice nemških Tirolcev, v katerih razven imen tudi ednakost običajev nahajamo. Kar glasovskih postav zadeva, spremeni se trdi slov. labialec rad v mehkega, glasnik *h* prelazi večkrat v *f*, kar tudi nemščina rada stori, primeri *müheln* in *müfeln*, *streichen* in *streifen*, glasnik *g* prelazi v *h*, kakor to nahajamo v goriški in korotanski slovenščini, glasnika *d* in *s* spremenita se rada v *g* in *k*; ta zmena je navadna tudi v nemščini in slovanščini, na opak *g* in *k* tudi prestopita v *d* in *t*, primeri nemško-bohemska: *Tnecht* za *Knecht*, glasnik *d* se tudi rad izpahne, samostalni vokali pa se stopnujejo.

V tako imenovanj srednje-gorenjej nemščini (Mittelhochdeutsch) je obilo slovenskih besed, katere veljajo za pragermanske, vendar pred glasovnimi postavami ne obveljajo. Kadar bodo filologi pazjiveje nemška narečja obdelovali, bodo marsikatero pomisleke našli. Naj zdaj tukaj sledi nekoliko besed iz tirol-

Mej Slovani naše monarhije so najbolj zatirani še naši ubogi bratje Slovaki, kajti ti živé pod Magjari. Ako drugi zatiralci Slovanov vsaj še nekoliko na videz spoštujejo zakon, pisano postavo, tako, da moremo vsaj tačas do pravice priti, kadar je potipljivo jasno, in nas ne mogó s silo prevariti za njo, Magjarom pa tudi za videz zakonitosti nij mar. To so zopet te dni pokazali, ko je imela biti volitev v Turočanskem sv. Martinu. Videči, da imajo narodni Slovaki mej volilci večino, in hoté izvoliti advokata Mudrona, — niso pustili, da bi se bila volitev vršila.

Na Ogerskem trajajo parlamentarni prazniki nekoliko dalje, nego v Cislejtaniji. „P. L.“ je v svojem velikonočnem članku britko tožil, da se ogerski politiki preveč na širino raztezajo, a se premalo globoko v stvarizadobejo, in to je zla bolezen ogerskih razmer. — Tudi drugod.

Vnanje države.

O ruskem carji se poroča 17. t. m.: Car je izvrstno zdrav. Včeraj se je sprehajal kakor po navadi. Vlada bode energične naredbe storila, kakor se obče od vseh strani zahtevajo. — Peterburgski kupci so sklenili, na ónem mestu, kjer je bil car napaden, postaviti kapelico. Ime atentatarja je Aleksander Solovjev. Kaj in kdo je to, ne pové se še v telegramih.

V Trnovu je bila 16. t. m. pred palačo bolgarskega narodnega zbranja svečanostna maša v zahvalo srečne rešitve ruskega carja Aleksandra iz smrtne opasnosti. Navzočni so bili tuji diplomatski agenti in knez Dondukov.

Vprašanje o mešanej okupaciji Rumelije je bilo včeraj v vseh novinah pokopavano, denes je pa uže zopet od mrtvih vstalo. V angleškem parlamentu je namreč Northcote povedal, da misel mešane okupacije nij še popolnem opuščena. — Tudi iz Carigrada javlja telegram: Nasvet o mešanej okupaciji vzhodne Rumelije nij še popolnem podrt, le italijanska vlada se brani udeležbe. Rusi naj bodo še čez termin (čez 4 maja) ostali v Rumeliji.

Iz Rima se piše v „K. Ztg.“, da bi bil Garibaldi zarad tega v Rim prišel, da pripravi ali organizira prostovoljsko četo, katera bi avstrijski Trient (ali morda Istro) osvobodila.

Novejši telegram v „N. Fr. Pr.“ pa poroča 16. t. m., da sta iznenada odpluli dve vojni ladiji „Formidabile“ in „Vedetta“ iz neapolske luke, ter bosti po adrijskem morji križali, in iz Benetk in Sp. zjuje, da so baje tudi vojne ladije tja odplule. Novinarstvo italijansko sodi, da se hoče s tem vsem mogočim Garibaldijevim nakanam pot zapreti. Tudi „Nazione“ pripoveduje, da hoče Garibaldi iz bližnje Aricije v provincije „neresene Italije“ vpasti. Vlada je baje sklenila nobenih tacihi nemirov ne pripustiti.

V južnej Afriki so bili Angleži uže zopet tepeni kakor se kaže iz vsega njih lastnega poročila. „Office Reuter“ poroča namreč iz Capstadta da je general Wood prijel „tvrdniavo“ Uinhelme in mnogo živine pripelnil; 2000 Zuluvov pa je hotelo to živino nazaj vzeti in je prijel tabor Woodov. Cele štiri ure je boj trajal — in v tem boji je mrtvih ostalo 7 angleških oficirjev in 70 vojakov. — To je bil uže velik boj, kajti že je v borbi z divjaki toliko Angležev mrtvih ostalo, koliko je še le ranjenih!

Na dalje poroča isti vir angleški, da je kolona, ki hoče obkoljenega generala v Ekowe rešiti iz obsade, uže odšla, a 35.000 Zuluvov jo pričakuje. Torej se ima skoro pričakovati nov velik boj.

Grški državniki ali politikarji očitajo zdaj britko Angležem, da Grecijo na cedilu puščajo. Tačas, ko je bil grško-tesalski vstane poknil, pomirili so Angleži Grke z obljubami, ki se zdaj ne izpolnjujejo.

Iz Londona se poroča: Derby je naznanil, da se je definitivno ločil od konservativne stranke. — Za njim pojdejo še drugi od Beaconsfielda proč.

O egiptovskem vprašanji se telegrafira iz Londona: Niti Anglija niti Francija ne bosti zdaj zoper kediva v Egiptu sovražno postopali. V Carigradu so s kedivom celo prijazni. Zapadne vlasti niso složne, kaj da je treba storiti, in celo jeden del londonskega kabineta je zoper vsako sovražno postopanje zoper kediva iz uzrokov notranje politike, ker bi Angleži ne mogli novih vnanjih zapleten nositi. — Iz vsega se kaže slabota Anglije, ki je močno zaropotala, ali se boji kaj resnega storiti.

Dopisi.

Iz Kostanjevice na Dolenjskem 17. aprila [Izv. dop.] (Zopet umor. — Nos odrezan. — Svečanost 24. aprila.) Včeraj je bilo brati v „Slovenskem Narodu“ o uboji v sosednjem krškem okraji. Denes vam poročam o takim zločinu, ki se je zgodil v kostanjeviškem okraji. Pri sv. Križu, poleg Kostanjevice, je služil v mlinu Fr. Hribarja kot hlapec Karel Komlanec. K njemu pride 15. t. m. mlinarski hlapec Janeza Dvornika iz Krške vasi, po imenu Janez Pevec, iz Štajerskega doma, star še ne prav 18 let, ter zahteva od njega v imenu svojega gospodarja, naj mu da suknjo, katero je Dvorniku odnesel. Komlanec trdi, da je suknjo vzel za to, ker mu je gospodar s plačilom na dolgu ostal, ter da jo ne da. Oba hlapca se spoprimeta

ske nemščine, katere umno razlagati edino slovanščina more.

A unitzen, aunitschen, Hagebutten = al-n-ice, to so ale jagode srb. rusk. al, rudeč, srb. alica, rudeče črešnje, sansk. arū, rudeč; Janežič ima še s prvotnim: erom arlice, rothe Kirschen.

Beatsch, männliches Schwein, slov. pačej, Ferkel, pa ne iz althd. pache, kakor nemški filologi razlagajo, tudi nhd. petz, je iz slovanščine slov. hrv. pajc-ek, pujc-ek, Ferkel.

Billen, brüllen, slov. boliti, buliti, idem, ltov. bulius, bik, in iz tega nemšk. der Bulle, bik.

Bisen, rennen vom Vieh, tudi besen, slov. bezati, bezgati, v istem pomenu korenika: beg, rennen, laufen.

Blauge, blauche, schüchtern, furchtsam, slov. plah, idem.

Bletschen, grosses breites Blatt, Kabesblatschen, Krautblatt slov. ploča, kloča od kapuste.

Bloch, Balcken, Block, slov. ploh, v Pusterthalu: „im Fasching den Bloch ziehen,“ ploh vlačiti, tudi pri štajerskih Slovencih navadno.

Bogritte, schlechte Schafstallung. Bretterboden v Lesachthalu: bográd, Lager der Holzknechte, slovaški: pograta, v istih pomenih, hiša na dilah.

Bräde, brände, adjekt. von der Kuh deren Eiter von Milch strozt, srb. na-brend-iti, anschwellen, starosl. brěžd iz brědji, slov. breji: iz bredji, prognans.

Bratschen tudi labratschen, (verächtlich) Mund, Gesicht, iz labrača, slov. labote, Lefzen, labotat, plappern.

Briegken, den Mund zum Weinen verzerren. Po izpadlem *d* iz bridek, bridko se držati, brietsch, fiaster, weinerlich aussehendes Gesicht, tudi iz bridek, bridkoča.

Britsch, flaches Scheit zum Plattschlagen des Düngers, das Brett, worauf Wäsche geklopft wird, iz perič, perača, perem, prati, schlagen, klopfen, bri-

in Pevec se nagrozi, da bo Komlaca zabodel, če mu suknje ne da. Kar je obečal, to je tudi storil. — Imel je mladi hudolec v palici bodalo, katero potegne in Kom. v srce porine.

Zabodeni le še zaupije „France! pomagaj!“ skoči od Peveca do vrat, ker se na tla sesede, in umre. Morilec se je po storjenem umoru okolo hvalil, da je jednega dregnil, kateri gotovo ne bo več po travi hodil. Pravi, da ga je za to umoril, ker ga je K., ko je on bil še mlinarski učenec pri Dvorniku, večkrat — zlasal. Tukajšnji žandarji so včeraj hudobneža, kateri nobene žalosti ali strahu ne kaže, c. kr. sodniji pripeljali. —

Na brežkem Brodu je pa pred nekoliko dnevi neki žlahtnik glasovitega hudodelca Ajstra, onemu brodniku, kateri je Ajstra žandarjem pokazal, da so ga prijeli — nos odsekal!

To so dogodbe, katere vsacega človeka s strahom navdajejo, če premišluje, kako se surovost in hudobija čedalje bolj širita!

Naj vam še povem, kako hočemo v Kostanjevici praznovati petindvajsetletnico Njiju Veličanstev cesarskih. Zvečer 23. t. m. bodo po vseh gorah na okolo goreli kresovi, in streljalo se bode z možnarji, mej tem ko bode mesto kolikor mogoče razsvitljeno. 24. pa bode slovesna sv. maša, h katerej pridejo tudi šolarji in mestna garda; po sv. maši se povrnó otroci v šolo, kjer se jim bode pomen slavnosti razložil; in opoldne pa bode pri Bučarji slavnostni obed. — Kar bo denarja ostalo, ki se nabira za to svečanost, ga bode dobila tukajšnja šola v podporo siromašnim učencem.

Iz Loške doline 17. aprila. [Izv. dop.] Čitalnica v Starem trgu se je zjediniła z županstvi Stari trg in mesto Lož, ter slavnost na čast Nj. Veličanstva presv. cesarju in cesarici ob priliki srebrne poroke sledeče priredila: Predvečer dne 23. aprila gre čitalnična zastava, spremljevana od dveh gg. od hornikov naproti gg. udeležencem v mesto Lož, kjer jo pred mestom domača godba čaka in po mestu spremlja; potem gredo skupaj z godbo spremljevani v Stari trg, ker bode zbirališče pred čitalnico.

Iz Starega trga gredo skupaj s zastavo in godbo spremljevani na „Vadleški hrib“ kjer se bode zažgal kres, spuščali umetni ognji in 25krat iz možnarjev ustrelilo.

Drugi dan dne 24. aprila bo maša in zvečer priredi čitalnica skupno zabavo. Program: slavnostni govor, tombola in ples; vstopnina za ude prostá; za neude: 50 kr. osoba in družina 1 gld.

Iz Trsta 17. aprila. [Izv. dop.] Pri današnji seji tržaškega zbora so bile verifikacije volitev na dnevnem redu. Lahoni so hoteli po vsej sili vreči vso volitev III. razreda v mestu. To se jim pa nij posrečilo. Ali znamenito je, da si to upajo poskušati. Čudno je tudi, da volitev Strudthoffa v I. okraju okolice so potrdili, akoravno je bilo toliko nepostavnostij pri tej volitvi, da bi morala stvar celo pred deželno sodnijo priti. Strudthoff sedi na zastopniškej klopi, katero si je po umazanem potu pridobil. Mi okoliški Slovenci imamo dokaze v roki in najbolje bi bilo, da jih volilci I. okraja državnemu sodišču izročijo. Nezaslišano je za nas, da je desnica toliko žrtvo zaradi I. okraja naredila laškej stranki! Mi ne razumemo take politike. Je-li nazadnje vendar le res, kar pravijo nemški viri, da je lahonska stranka še dejansko pri nas v večini?! Centrum, ki je obetal toliko, bode morda fijaško naredil. Sedi celih četvero možiceljev v njem. Ti gotovo ne bodo kuhane solate jedli. Sicer so pa vse reči še malo jasne. Kolikor nam je jasnega, to se pa brezozirno v „Sl. Nar.“ povedati ne sme.

Za agitatorja v I. okraju je bila zopet letos neka ničla, bivši nekdanji predsednik rojanske čitalnice g. R., človek tihotapne baže in brez političnega značaja. Mej tem, ko se narodni agitatorji trudijo kar je mogoče, da bi zmagal domačin, podira taka ničeva kreitura trude avstrijsko-slovenskih rodoljubov na službo tujcem.

H koncu zakličemo tržaški Slovenci: živeli ljubljanski narodni volilci!

Iz Ribnice na Pohorji na slovenskem Štajerskem, 16. aprila. [Izviren dopis.] V vašem cenjenem listu je bilo naznanjeno mesto zdravoika v Ribnici. Naj mi bo pristaviti dovoljeno pojasnilo, da razen 150 gold. od občin za zdravljenje ubogih — tako tudi po deželnej postavi štajerskej za popolnem uboge iz okrajne blagajnice dobi plačilo za take slučaje zdravljenja. Imeli smo sedaj zdravnika trdega Nemca, koji je pa komaj 13 mesecev tukaj bil. O tem je namreč neki veljavni dr. zdravilstva v Mariboru dejal: „Kako

je mogoče v Ribnici slovenščine nezmožnega zdravnika sprejeti?“ V svojej stvari izveden in slovenščine zmožen zdravnik bi pri nas prav lahko izhajal, ker so tudi v sosednjih farah premožni kmetje, in zdaj še iz daljnega Maribora — če je ravno taka daljava — mariborski zdravniki dosti zaslužka imajo v Ribnici in sosednjem fari sv. Lorenca. Ker je služba, pravo namestenje zdravnika, do 15. maja t. l. razpisana, je upati, da se bode gotovo vsaj v govoru slovenščine zmožen zdravnik in v zdravilstvu izveden oglašil, da ne bode zopet do tega prišlo, kakor je dozdaj bilo, in se čuje med ljudstvom govorica, da kako nemumno je zdravnik bolnika izpraševal.

Z Dunaja 17. aprila. [Izv. dop.] Ob svojem času je bilo v „Slovenskem Narodu“ poročano v dopisu od tukaj, da je vlada ponudila našemu rojaku in slovenskemu pisatelju prof. Šumanu, naj prevzame organizacijo srednjih šol v Bosni in Hercegovini. Čujem iz prav zanesljivega vira, da je g. prof. Šuman odločno odbil to ponudbo in ne pojde v Bosno. Naj bode torej kakov Hrvat prevzel častno ali tudi mučno nalog, mi „Obzoru“ prav dajemo, ki se je bil zadnjič, bravši ono notico, nekako razhudil.

Druga novica je, da je bil izdatelj „Slavjanskega Almanaha“ poklican k policiji z naročilom, naj knjigo soboj prinese. Ker so bile prej vse zakonsko predpisane stvari obavljene, ne vemo zakaj ga zdaj kličejo. Nekateri ugibljejo, da se zdi policiji ruski spis preveč „socialističen“. Bomo videli.

Naša notranja politika je vsa nekako poparjena. Ustavoverci se kažejo tako, kakor da bi jim nekov instinkt prorokoval, da lepi dnevi za nje minevajo vedno bolj, in njih gospodstvujočega stanja bode konec po prihodnjih volitvah. Dal Bog.

Zahvala.

Od národnega meščanskega volilnega odbora se vsem gospodom volilcem, ki so narodno volili, in s tem v III. razredu k sijajnej zmagi naše domače narodne stvari pripomogli, v družih dveh razredih pa našo zdatno slovensko manjšino dokazali, kakor tudi vsem gospodom agitatorjem — za njih rodoljubni trud in za lepo disciplino presrečna zahvala izreka. Ne udajmo se!

tscheln, bretschn mit der Hand im Wasser die Wäsche klopfen — peričkati.

Brufen, Schneeflocken werfen, slov. bruhat, spritzen.

Buchl, tudi plur. v obliki Pucheln, Fackeln von Holzspinnen, iz pugal, in to korotanski dial. iz pugal, Janežič ima pužal, Fackel, primeri hr. puga, Regenbogen sansk. pudž, svetiti.

Busch, Lockruf für Ochsen, slov. hr. buš-ak, vol, der Stossochs.

Busche, Schneegestöber, rusk. busa, dež snegom združen.

Dabernitze, Sauerbeere, bodi iz: debarnice, ker po debrih (Waldhügel) rastejo, ali skazeno iz: borovnice.

Desa, Bagtrog, slov. deza tudi ruski deza, idem.

Dober, brav, gut (v Leukenthalu), slov. dober, vendar k temu thematu ne spada beseda:

„Towene Kua“, eine tüchtige Kuh, znana

v Unterinthalu, nego se ima razlagati iz toven, tolst, fett.

Dostig, aufgeblasen, gedunsen, fett, iz tolst dialek. toust.

Dristen, aufschobern, iz tresti, ne pa iz italj. drizzare.

Dürnitz, Essstube für Gesinde, skazeno iz gornica.

Farfln, pfarfln, farfelsuppen, je uže Schneller pripravljen česk. vavorka.

Göbes, weites niedriges Melchgeschirr aus Holz, primeri srb. kablica, idem.

Geislitz, Haferbrei, sauer und kalt genossen, geislitzte geringe Speise. Uže Beneke je dobro primeril česk. kiseliče, Obstmuss, rusk. kiselj, sauerlicher Mehlbrei.

Grackeln, im Gehen krumme Beine machen, primeri: krak, krača, krakat, korakat.

Grieg, Karren, starosl. krk-yga, kollesnica.

Griel, ein schmaler Streif zwischen den Feldern, der ungemäht bleibt und als

Grenze dient, slov. grivelj, griva v istem pomenu.

Gruegk'n, verächtl. Bein, Fuss, tudi groa-gk'n slov. krak, krok, kruk, coxa, pes, crus longum.

Gruipp'n, kraj reke: Eisack, Pšeno, ruski krupa, idem.

Gumpe, Narr, Cretin, slov. gump-ec, idem, litov. gumpa, Kropf. Nemci, kakor Schrör, iz nekakvega gumel, gemeine Dirne.

Gunne, Grube, Vertiefung slovaš. konie, idem.

Kauder, Werg, so man von Flachs oder Hanf hehelt, slov. koder, kodelja idem.

Koge, die Pest, slov. kuga, v Vorarlbergu: Kögela, nach faulem Aase riechen. Tirolec psova: „Du bist an verflucht koga.“ V Paznaunu: koga, altes mageres Pferd, ker so si stari Slovani mislili, da kuga jaše na haretini, geri, suhej kobili.

Kröb, tudi gröb, Eingeweide getödteter Thiere als Lunge, Leber, Herz, Milz skazeno iz: drob, drobovina, isto.

Domače stvari.

— (Platnice za adreso deželnega odbora) k cesarjevi srebrni poroki so do denes sobote večer v oknu Bambergove knjižnice na kongresnem trgu na ogled. Res izvrstno delo.

— (V Celovci) bodo tudi skoro imeli občinske volitve. Mej oamici, ki izstopijo letos, je tudi jedini Slovenec, Andrej Einspieler. Zarad tega, da bi ga izpodrinili, uže ustavovni listi svojce na delo opominjajo. Tako se na pr. stara „Presse“ jezi, da se nemško društvo še nič ne gane.

— (Odlikovanje.) Višje deželne sodnije svetovalec Glas v Celovci je penzioniran, in se mu je izrekla najvišja zadovoljnost za zvesto službovanje.

— (Iz Kranja) se piše v tukajšen nemšk list, da je tam po noči 15. t. m. zgorelo troje poslopij, ki so pa bila zavarovana.

— (Cerkvene novice.) „Dan.“ poroča: 16. t. m. so bili cerkveno umesteni: Gosp. Anton Miakar kot kanonik v Novem mestu; g. Jan. Dovič kot fajm. za Mirno peč; g. Fr. Dolinar za Horjul; g. Fr. Vidic, kaplan pri sv. Ignaciju, Ljubljancan, je postal dekan v Kanalu. V tržaški škofiji je g. Valentin Orel, župnik v pokoju, umrl 4. t. m.

— (Mariborski škof) g. dr. Stepišnik (Stepischnegg) je naredil ob priliki cesarjevega jubileja štipendijo 10.000 gold. za dekliško šolo v Celji, ki je pod vodstvom šolskih sester.

— (Požar.) Pogorel je kajzar France Koščak na Osenci pri Krki v sodnijskem okraju zatiškem. Škode mu je 600 gld., zavarovan nij bil, sumi se, da mu je bilo nalašč zažgano.

— (Tatinsk točaja.) Iz Ljubljane domači 24 let stari točaja ali kletar Ernst Brus je te dni bil v Trstu na 13 mesecev ječe obsojen zaradi tatvine.

— („Cesar Franc Jožef I.“) knjižica v spomin srebrne poroke se je uže večidel razposlala in ravnokar se pripravlja drugi natis. Cena je knjižici 15 kr. s poštnino 2 kr. več, 10 iztisov velja 1 gld. 40 kr., 50 iztisov 6 gold. 50 kr., a 100 iztisov samo 12 gold. Uljudno vabimo šolske oblasti in tovariše k naročevanju, da jim o pravem času moremo postreči. Od slov. uč. društva.

— (Nova hrvatska knjiga za šole) se zove: „Slike iz hrvatske i slovanske poviesti za gradjanske i više djevojačke učione,“ katero je sestavil Janko Tomić učitelj v Karlovcu; založilo jo je uredništvo „Hrvatskega učitelja.“

Razne vesti.

* (Štiri ujetniki ušli iz ječe.) V Pešti, v komitatnem poslopu so bili zaprti Adolf Diamant, Jožef Schadt, Jurij Vanko, in Ludvig Gyalog. Soba je pri tleč, obokana, in okna so z mrežami prepeta. Ujetniki ti pak so sklenili iz te trdne sobe pobegniti. Dogovorili so se, in načrt je naredil Gyalog, ki je bil obsojen na 8 let zapora. Na veliki petek so izvršili svoj sklep, in sicer tako-le: Sredi ječe je stala miza; na to so postavili še drugo manjšo; tja gori sta stopila dva ujetnika, nanja pak je splezal tretji, ki je tedaj dosegel do stropa. Z železnimi klni, katere so odtrgali od železne postelje, so iz zida stropnega oboka ven vrgli velik kamen. To delo je trajalo najmanj 8 dnij. Poštenjaki so delali samo po noči, po dnevi so vse pospravili, in luknjo na stropu prikrili s papirjem. Ko so oni velik kamen ven vrgli, naredili so tolikšno votlino, da se je človek mogel s trudom uže skozi pririniti.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Ali ko so zid prodrli, prišli so do druge ovire, in sicer so bila to lesena tla nad celico ležeče sobe v prvem nadstropju. Napravili so tedaj od spodaj ogenj, in tla prežgali. Zda so ujetniki jeden za drugim splezali skozi narejeno luknjo; trem se je posrečilo, a četrtemu nij nobeden mogel v cenci od zdojaj pomagati, in je bil tudi preveč životen, za to nij mogel tudi on ubegniti. Ta je bil Gyalog, — iznajdnik vsega tega načrta. Ali prvi trije so pršli skozi luknjo v komitatni arhiv. Ta arhiv ima pet soban, s petimi vrati, in z jednim izhodom v grenadirske uice. Vsa vrata so ubežniki zdaj zaklenili, ključke vzeli, in poskusali z njimi izhodna vrata odpreti, — a noben ključ nij bil prilečen. Naposled so na tiho vrata na ulico sneli, in pršli so na mostovž v prvem nadstropju. Jurij Vanko je šel na dvorišče, — bil je meščansko običen — mimo straže, in dospel na ulico. Diamant in Schadt sta pa šla mimo sobe podžupana, sta odprla zbornično sobo, zrezala zeleno suknjo, ki je bilo na mizah razgrneno, v dolge kose, katere sta zvezala v vrvi. Po tej sta se spustila na tla. Schadt se je posrečilo priti na cesto, akopram se je vrv pretrgala, in je z viska padel na tla. Ko je na to Diamant videl, da nij rešitve, je šel k straži, in tej povedal vse, da bi jo proč zvalil. Ah ta ga je prijela, in tudi Schadt so policaji vjeli vsega očuljenega in odrgnenega, brez klobuka in bosonog.

* (Hud potres.) Kakor „Tifliski Kavkaz“ poroča, bil je mej Teheranom in Taurisom pred nekoliko dnevi tak potres, da so v 30 vaseh hiše popolnem sesule se.

* (Gledališče v Zagrebu.) Hrvatska vlada je sklenila opustiti na zagrebskem gledališču opero, ker je bila predraga. Igrale se bodo le drame in vesele igre.

Umrl v Ljubljani.

16. aprila: Peter Kozler, 55 l., graščak in hišni posestnik, vsled vodenice. — Antonija Nunčič, dote krojačevo, 1 l. 11 m., v zvonarskih ulicah št. 3, vsled božjasti.

Tuji.

18. aprila:

Pri Slonu: de Santi iz Trsta. — Pichler iz Gradca. — Krmar iz Sela. — Polak iz Dunaja. — Hostinek iz Bosne. — Schwarz iz Dunaja. Pri Stalieu: Sturmthal iz Dunaja. — Linder iz Kočevja. — Weisheim iz Dunaja. — Radič iz Novega mesta. Pri bavarskem dvoru: Vatoce iz Materije. — Kralj iz Zagreba.

Dunajska borza 18. aprila.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)		
Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld.	25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	75
Zlata renta	77	20
1860 drž. posojilo	119	—
Akcije narodne banke	807	—
Kreditne akcije	247	75
London	117	30
Srebro	—	—
Napol.	9	43
C. kr. cekini	5	55
Državne marke	57	55

Circus Sidoli

na cesarja Josipovem trgu. (162)
V soboto 19. aprila ob 1/8 uri zvečer:
briljantna predstava.

II koncu: Leksarna na kmetih, velika smešna pantomima, ki jo izvršuje 15 gospodov in gospij.

Natančneje na plakatih.

Poziv in naznanilo.

V svojih knjigah nahajem pojedine privatne osebe zaznamovane, katere imajo uže dajo časa sifone, in so mi jih pozabili vrniti. Prosim zato, da mi jih skoro dajo nazaj.

Ob jednom naznanjam, da imam dva popolna, skoro še nič rabljena

sodna prirédnika
(Sodawassererzeugungsapparat),

(dunajskega dela), za ročno prirédanje pripravna, ter ja prodajem primerno v ceno.

Gustav Fischer,

(143—3) v Ljubljani, v zvezdi št. 13.

Več krojaških pomočnikov,

ki bodo imeli skozi celo leto posla, se takoj sprejme. — Ponudbe in pogoji naj se s prva pismeno naredé.

Desančić

(161—1)

u Sisku.

O priliki srebrne poroke
Njiju Veličanstev cesarja in cesarice

priporoča

za razsvitljivo
papirnate lampijone

vsake velikosti

(160—1)

12 komadov od 80 kr. višje

C. Karinger v Ljubljani.

Vnauja naročila izvršujó se točno.

V tek 30 let potrjeno.

Anaterinina voda za usta

po J. G. Popp-u,

c. kr. dvorni zdravnik za zobe

na Dunaji, Stadt, Bognergasse 2.

Boljša od vseh drugih ustnih vod kot preservativ zoper zobne in ustne bolezni, da ne gnijó in se ne majojo zobje, ima prijeten duh in okus, krepí zobno meso, ter je izvrstno sredstvo za čiščenje zob.

Da si to pri ljubljenju, neuprljivo pripravo morejo preskrbeti vsi krogi, so se vpejale steklenice različnih velikostij, namreč: velika steklenica po 1 gld. 40 kr., srednja po 1 gld., mala po 50 kr.

Anaterinina pasta za zobe,

za snaženje in obvarovanje zob, za odstranjenje slabega duha in kamena na zobeh. Cena steklene puški 1 gld. 22 kr.

Popp-ova aromatična pasta za zobe, najizvrstnejše sredstvo za gojenje in obvarovanje notranjih ust in zob. Cena za kos 35 kr.

Rastlinski zobni prah,

čisti zobe, odpravlja zobni kamen, in povraja zob se bolj in bolj bel. Škatljica velja 63 kr.

Popp-ova plomba za zobe,

s katero si more vsakdo sam napolniti votle zobe. (37—3)

Aromatično medicinično milo iz zelišč

za olepšanje in oboljšanje polti, in skušena zoper vse nečistote na polti; v zapečatenih izvornih zavojčkih á 30 kr.

V blagovoljni pozor!

V zavarstvo proti ponarejanji se p. n. občinstvo opozoruje, da je na vratu vsake steklenice anaterinine ustne vode **brambeno znamenje** (firma Hygea in anaterinini izdelki) kakor je pri vsakej steklenici tudi vnanji zavitek, na katerem je dobro vidljiv vodén tisk, državni orel in firma.

Zaloge imajo v Ljubljani, vse lekarnarje kakor tudi gg. Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pirker, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Postojni: J. Kupferschmidt; v Škoflji Lok: C. Fabiani; v Kočevju: J. Braune; na Krškem: F. Böhmches; v Idriji: J. Warta; v Kranji: K. Šavnik; v Litiji: Mühlwenzel, lekar; v Metliki: Matterjevi nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli in J. Bergmann; v Radovljici: A. Roblek; v Kamniku: J. Močnik; v Črnomlju: J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

WASSERDICHTER
ZELTSTOPPER
REGENMÄNTEL
DECKTÜCHER
empfehl
die
Wagnerberg-Landgut-Fabriksniederlage
M. J. SINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(159—220)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.